

σκοτωθῶνε. Τέτια πεποίθησι εἶχανε καὶ ὅτῳ 21 οἱ δικοὶ μας καὶ θαματούργησαν· τέτια πεποίθησι μᾶς ἐλείψε στὸ 97 καὶ καταρξίλευτήκαμε.

ΟΙ ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΕΣ φημερίδες χαρακτηρίζουν, λέει, προδότη κείνον πού ἀποκοπήσει νὰ παῖ πῶς δὲν εἴμαστε ἀνώτεροι καὶ ἐπὶν ξηρὰ καὶ ἐπὶν θάλασσα ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Πάρ' τες καὶ στὸ γάμο σου! Κι ὁ λαὸς τίς χάρτει τίς χοντροψευτιές τους· ἔτσι σιγὰ σιγὰ θάρξινθούμε, ἀλά 97, νὰ δείχνουμε τὴ γροθιά μας στὸ Σερφάκι.

Πόλεμο καὶ ὀρέγονται οἱ Πατριωτικέ. Καὶ ξέρετε, ὄχι γιὰ κανέναν ἄλλο λόγο, παρὰ μοναχὰ γιὰ τὴν κυκλοφορία τους! Ἄ γίνει, ὄχι πόλεμος, μὰ καὶ μιὰ ἐπιστράτευση μοναχὰ, θὰ ξεδουλοῦνται μὲ τίς χιλιάδες τὰ φύλλα τους, θὰ βγαίνουν παραρτήματα δις τὴν ὥρα καὶ ἐπιπορτήσε ἡ καθενὰ τους ἀπὸ ἓνα δὺ ἀκόμα ταχυπιστήρια.

Τάλλα ποιῶς τὰ λογαριάζει;

ΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ τοῦ τραῦμ νικήσανε καὶ τοὺς ἀῖεζε μιὰ τέτια νίκη. Ὅλος ὁ κόσμος ξέρει τί τραβοῦν αὐτοὶ οἱ δυστυχοῦμενοι ἄνθρωποι καὶ πόσο ἐλεεινὰ καὶ ἐξουτελιστικὰ πληρώνονται γιὰ μιὰ τέτια ξεθεωτικὴ δουλιὰ πού ἐπρεπε διπλάσια καὶ τριπλάσια νὰ παίρνουν. Κ' ἔτσι τὸ παρατμένο Σαδάτο πού ἀπεργήσανε, ὁ κόσμος δὲν ἀγανάχτησε γιὰ τὴν ἀπεργία τους, μὰ τὸ ἀναντίο, τοὺς συμπόνεσε καὶ καταχάρηκε γιὰ τὴν νίκη τους.

Ἡ Ἐταιρία ἀναγκάστηκε νὰ ὑποχωρήσει καὶ νὰ μισολογαριάζει γι' ἄνθρωπους τοὺς ἴσαμε χῆς σκλάβους της. Ἀργότερα, μὲ μιὰ δευτέρη ἀπεργία, θὰ ξαναγκαστῆ σὲ ὀλοκληρωτικὴ ἀναγκώριση τοῦ ἄνθρωπισμοῦ τους.

ΜΑΣ γράφει ἓνας ἀναγνώστης μας ἀπὸ τὴν Πάτρα (καὶ συμφωνοῦμε σὲ ὅλα μαζί του) πῶς θάπρεπε κάποιος δικός μας, παραλῆς, νὰ τυπώσῃ μ' ἑξοδά του σὲ φυλλαδάκια κομπὸ τὴν Ἀπολογία πού τυπώσανε στὸν περιοχμένο «Νουμᾶ» τὰ Κρητικίστικα γιὰ τὸ Γλωσσικὸ ζήτημα, καὶ νὰν τὴ μοιράσει σὲ χιλιάδες ἀντίτυπα σὲ κάθε γωνιά τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

«Καινούρια πράματα» (παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης μας) δὲ μᾶς εἶπανε. Μᾶς εἶπαν τὰ γνωστὰ σὲ μᾶς, τοὺς κάπως μπασιμένους στὸ γλωσσικὸ ζήτημα. Μὰ καὶ αὐτὰ τὰ γνωστὰ μᾶς τὰ εἶπανε μὲ τέτιο τρόπο καὶ μὲ τέτια σειρά, πού μᾶς τὰ παρουσιάζανε γιὰ καινούρια. Ὡστόσο δὲν πρόκειται γιὰ μᾶς. Πρόκειται γιὰ τοὺς ἄλλους, γιὰ τοὺς πολλοὺς, πού δὲν ἔχουνε κἄν ἰδέα γιὰ τὸ μεγάλο τὸ ζήτημα καὶ πού διαβάζοντας ἓνα τέτιο φυλλαδάκι ἔνν τὸ νιώτουν ἀμείως καὶ θὰ δοῦνε πόσο στενὰ εἶναι συνεδεμένη ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ κοινωνικὴ ζωὴ μας, ἀκόμα καὶ αὐτὴ ἡ ἔθνη μας ὑπαρξή, μὲ τὸ Γλωσσικὸ τὸ ζήτημα.»

ΚΑΜΑΡΩΣΤΕ ἴσαμε πού μπορεῖ νὰ στάσει τὸ δασκα-

μὲ τὴν τελευταία δέηση τῆς ἡγιονίας της) Ὡ, ἀδερφε μου!

ΣΥΓΑΒΙΑ (ἐξαπαθισμένη τὴν πρώτη της τὴ δύναμη.) Φύγε! Μὴ φοβᾶσαι (Σπαρῶναι τὴν ἀδερφε τῆς ἀπὸ τὸ ὄνομα) ξανασφαλᾶ τὴ θύρα. Ἡ ζώνη τοῦ ἡλιου χάνεται τὸ δωμάτιο ξαναστέφει στὸν ὀμοϊόμορφο τὸν ἡσίο.)

ΣΚΗΝΗ Β'.

(Ἡ Συλβία Σειτάλα στέκεται ὀρθή, μὲ τὸ πρόσωπο γυρισμένο πρὸς τὴν πόρτα, μὲ τὸ βλέμμα ἀσάλευτο, μισμαρωμένῃ θαρρεῖς μὲ τὴν προσδοκία. Μέσα σὲ θάλασσά σιωπῆ ἀκούεται κινδάρῳ ὁ τραγμὸς τοῦ κλειδιοῦ πού ἀνοίγει. Ἡ ἀπαντήκουσα ἔνν ἀλλάζει στάση. Ἡ χέρι ἀνασηκώνει τὴν πορτιέρα. Μπαίνει ἡ ΤΖΟΚΟΝΤΑ ΔΙΑΝΤΗ, κλείνοντας πίσω της τὴν πόρτα. Μὲ τὸ πρόσωπο, δὲν ξεχωρίζει τὴν ἀντίμαχη, γιὰτι ἔρχεται ἀπὸ τὸ φῶς σὲν ἡσίο καὶ ἓνα πικρὸ βέλο τῆς κρῶβει ὀλο τὸ πρόσωπο. Ἄμα τὴν ἰδῆ, στέκεται μὲ μιὰ πνιγμένη κραυγή. Μένουν καὶ οἱ δὺ ἴσως σιγμῆς, ἢ μιὰ ἀντικρὸ τῆς ἄλλης, χωρὶς νὰ μιλῶσιν.)

ΣΥΓΑΒΙΑ (μὲ τόνον καθαρὸ καὶ σταθερὸ, μὰ χωρὶς μνησικακία ἢ φοβέρρα.) Εἶμι καὶ ἡ Συλβία Σειτάλα.

λικὸ μυαλό. Μιλώντας ἢ καὶ Ἀλεξανδρίδη, πού διευτύνει τὸ Ἀρσάκειο, μὲ κάπιο συντάχτη τῆς Ἀκρόπολης εἶπε τὰ σοφὰ τοῦτα λόγια :

— «Δίτε γιὰ τοὺς Βουλγάρους... Ἔ, λοιπόν, στὰ Βουλγαρικὰ σχολεῖα διδάσκονται τὰ Βουλγαρικὰ 9 ὥρες τὴ βδομάδα, ἐνῶ ἡμεῖς ἐδῶ στὸ Ἀρσάκειο διδάσκουμετὰ Ἑλληνικὰ 6 ὥρες τὴ βδομάδα καὶ τίς βόσκουμε πολλές!»

Κι ὁ συντάχτης τῆς Ἀκρόπολης δὲν ξεκαρδίστηκε στὰ γέλια καὶ δὲν τῆς ἀπάντησε :

— Μὰ, κυρὰ μου, στὰ Βουλγαρικὰ σχολεῖα διδάσκονται Βουλγαρο-γρ-ικὰ, δηλ. τὴ γλῶσσα πού μιλοῦνε, ἐνῶ στὰ δικὰ μας σχολεῖα διδάσκονται ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ καὶ καθαρῶσκα, δηλ. τὴ γλῶσσα πού δὲ μιλοῦμε!

ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ

Στὸ τεῦχος τοῦ Θεριστῆ τοῦ Γαλλικοῦ περιοδικοῦ «Le Feux» δημοσιεύεται μιὰ σύντομη ἐπιθεώρηση τῆς τελευταίας φιλολογικῆς κίνησης ἐπὶν Ἑλλάδα, γραμμένη ἀπὸ τὸν κ. Ary René d'Yvermont. Ἀπὸ τὸ ἀρθρο αὐτὸ μεταφράζουμε σήμερα τ' ἀκόλουθα πού ἀναφέρονται στὸ βιβλίον τοῦ συνηγάτη μας κ. Ρήγα Γκόλφη «Τὰ τραγουδία τοῦ Ἀπρίλη».

«Ἄν μιὰ καινούρια γενιὰ ἀπὸ ποιητῆς ξεφυτρώει πού ἀνατρέφεται γιὰ ἰδανικὴ τὴν ἀνάστασι τῆς ἀρχαιότητος, ἄλλο καλὸς ὁ Ρήγης Γκόλφη φανερώνονται στὸν ὄρι ζωντα τὸν γρημᾶτων θεμενίον: μὲτα στίς πολέες καλλῆς παρᾶδοσι τοῦ λαοῦ. Ἀπάνου σ' αὐτόνε τὸ γοητευτικὸ, τὸν ὀλοδρῶσα καὶ ἔρμηνικὸ τὸνο ὁ Ρήγης Γκόλφη: ἔγραψε τὸ βιβλίον τῶν τραγουδιῶν του πού τὸ τιτοφόρησε μὲ τόση ἀπλότητα : «Τὰ τραγουδία τοῦ Ἀπρίλη».

Τὸ ὄφος καὶ ἡ γλῶσσα τοῦ κ. Ρήγα Γκόλφη δὲ ἔ' ἀρέσκει σ' ὄλους. Κανέις ὄμως δὲ θὰ μπορέσῃ ν' ἀρηγῆ πῶς μιὰ πνοὴ τρυφερὴ καὶ γεμάτη νιὰτα εὐωδιάζει τοὺς στίχους τοῦ νέου ποιητῆ, καὶ πῶς μιὰ μεωμένη ἀπριλιάτικη αἶρα φρεῖται σὲ κάθε σελίδα. Ἄς μὴ γενῶμε λοιπὸν γλωσσικῆς διαφορῆς ὅταν ἓνα ἔργο εἶναι ὄρθιο καὶ ἀξίζει τὸν ἔπαινον.»

Ary René d'Yvermont

ΤΑΞΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΟΥΔΙΑ

Ὡ ταξιδιάρικα πουλιὰ, πού φεύγετε καὶ πάτε
Μὲ μιὰ φωνή, παρᾶπονο, μὲ μιὰ κραυγή, στρογγυλῆ,
Μὲς σὲν καρδιά μου θύμησις ἀξέχαστες ξυπνᾶτε
Γιὰ περασμένους μισμοὺς καὶ ὄνειρα παλιὰ.

Μὲς σὲν καρδιά μου σπέρνετε βαθύτερη μιὰ θλίψη,
Γιατὶ θυμοῦμαι κάθε τι π' ἀφήκα, κάθε τι.
Γιὰ περασμένους μισμοὺς μιλῆστε μου ἀπ' τὰ ὕψη,
Μὰ γιὰ ὄσους εἶναι νῆρθονε, μὴ μοῦ μιλάτε, μὴ!

Γενεὺν. ΜΕΛΙΝΩ

(Ἡ ἀντίζηλη σιωπᾶνει, πάντα πεπλοσκειασμένη Διακοπή.)

— Ἔσεις ;
ΤΖΟΚΟΝΤΑ (χαμηλόφωνα) Δὲν τὸ ξέρετε, κυρία ;

ΣΥΓΑΒΙΑ (πάντα συγκρατούμενη.) Εἶρω μοναχὰ πῶς ἐμπήκατε ἐδῶ σὰ σὲ τόπο πού εἶς ἀνήκει. Μὲ βρῖσκετε ἐδῶ ἀτάραχη σὰ στὸ σπίτι μου. Μιὰ λοιπὸν ἀπὸ τίς δὺο μας σφτερίζεται τὸ σῖκιον τῆς ἄλλης; μὴ ἀπὸ τίς δὺο μας εἶναι ἡ πικρεῖσκητη. Ποιὰ ; (Διακοπή) Ἐγώ, ἴσως ;

ΤΖΟΚΟΝΤΑ (πάντα τυλιγμένη στὸ βέλο καὶ μὲ χαμηλὴ φωνή, σὰ νὰ θέλῃ νὰ μετρώσῃ τὸ θράσος τῆς.) Ἴσως.

(Ἡ Συλβία Σειτάλα γίνεται ἀκόμα χλωμότερη καὶ κλονίζεται λίγο, σὰν τὸν ἄνθρωπο πού λαβαίνει ἓνα χτύπημα ὡς μέσα.)

ΣΥΓΑΒΙΑ (ἐπαναστατημένη πάλι, ὀλοτρῶμη ἀπὸ τὴν κατασρόνη.) Λοιπὸν, εἶναι μιὰ γυναῖκα, πού τράβηξε ἓναν ἄντροα στὰ δῖχτα της μὲ τὰ χαιρότερα τὰ πλανέματ'α πού τὸν ἀπόσπασε ἀπ' τὴ γαλήνη τοῦ σπιτιοῦ, ἀπ' τὴν εὐγένεια τῆς τέχνης, ἀπὸ τὴ χάρη ἓνος ὄνειρου πού ἔτρεφεν κῦτος ἀπὸ χρόνια μὲ τὸ ἄθος τῆς δυνάμης του πού τὸν ἀνα-

ΓΡΑΦΕΣ ΛΙΓΟΛΟΓΕΣ

Γ.
ΠΟΛΗ, Μᾶης τοῦ 1908.

- Πάμε στὸ Βόσπορο ;
- Πάμε !..
- Μὲ τ' ἀμάξι.

Δειλινὸ Μαγιᾶτικο καὶ μαγεμένο. Ὁ Θανάσης διάταξε καὶ τὸν ἀκούσαμε. Καὶ μπῆκαμε σ' ἀμάξι. Εἴτανε μαζί μας καὶ ὁ Δ., ἓνας ἐξυπνώτατος δασκαλάκος, γιομάτος φωτιὰ γιὰ τὴν Ἰδέα καὶ γιομάτος ἀγάπη γιὰ τὴ φιλολογία μας. Γράφει καὶ ὄμορφα. Ἄς εἶναι. Τ' ἀμάξι ἐκίνησε καὶ δρόμο γιὰ τὸ παραδεισένιο Ἀρναούτικον. Ὁ Δ. σ' ἀμάξι μὲ ρώτησε γιὰ κάπιο... γρομμιατικὸ ζήτημα. Ἀνατρέχιασα. Ἐέρεις στίχους, παιδί μου ; Λέγε. Ἀλλῶς, βουδάσου.

Κ' ὁ Δ. πού ἀλάκκρους τόρους βιβλία ἔχει ἀποθηκῆσει στὸ μυαλό του, ἀρχίνησε νὰπαγγέλλει στίχους καὶ στίχους—καὶ μάλιστα, ὁ θεομαχίτης, στίχους πού τοὺς ἀγαποῦσα καὶ πού μὲ συγκινούσανε, ζωντανεύοντάς μου ἀγαπημένες θύμησις.

Καὶ τ' ἀμάξι γλυστρῶσε πάνω σὲ ὄνειρο. Μέσα στὸν Παράδεισο ταξιδεύαμε καὶ ὄχι πάνω σὲ γῆ. Θε μου ! Τί ζουγραφίες εἴτανε κεινές ! Δεξὰ ζερβά Σουλτάνικα παλάτια, περίμορφα, μυστηριώδεια, παραμυθένια. Σειρῆς ἀτέλειωτες ἀπὸ ἡσικερὰ πικτάνια καὶ ἀμάξια γιομάτα χανοῦμοσις καὶ δρόμοι γιομάτοι κατάσκοπους τοῦ Πιλντῆ.

Δὲν παρασταίνονται ὅτε μὲ λέξεις ὅτε μὲ χρώματα δὲν αὐτὰ. Κανέις, μὰ κανέις ἴσαμε τώρα δὲν τὸ κατάφερε νὰ μᾶς πει τί εἶναι ἡ Πόλι. Κανέις ὄσο μεγάλος συγγραφέας καὶ ποιητῆς καὶ ἂν εἴτανε δὲν τὰ κατάφερε, δὲν εὐλόγησε νὰ μᾶς δώσῃ τίς ΤΡΕΙΣ μοναχὰ γραμμῆς πού χρειάζονται γιὰ νὰ μᾶς τὴ ζουγραφίσουνε. Τρεῖς μοναχὰ γραμμῆς, ὄχι περισσότερες, καὶ ὄμως αὐτῆς τρεῖς γραμμῆς ὄταν τίς καρτερεῖ γιὰ αἰῶνες ἀκόμα ὁ κόσμος, καὶ ἔτσι ἡ Πόλι, ἢ νύφη «ἡ Βοσπορίτισσα, ἢ μία», γιὰ αἰῶνες ἀκόμα θὰ μνήσκει ἀζουγράφιστη. Πρέπει νὰ τὴν ἴδει κανέις (μὰ πρέπει καὶ νὰ βλέπει) γιὰ νὰν τὴ γνωρίζει. Ἴσως οἱ τόνοι τῆς μουσικῆς ἓνος Μπετόβεν ἔθπιαναν τὴ ζουγραφία τῆς καὶ θὰ μᾶς τὴ χάριζαν.

...Τ' ἀμάξι κυλάει πάνω στὰ καλντερίμια τοῦ Ὄρτικιοῦ. Βρισκόμαστε ἀπόξω ἀπὸ τὴ μαρμαρένια πόρτα, θάμα ὄμορφα καὶ τέχνης, τὸν παλατιῶνε

τάραξε σ' ἓναν παραλήρημὸ ἄγριο καὶ σκοτεινὸ, ὅπου αὐτῆς ἔχαστε καθὲ ἀίστησι τοῦ κελοῦ καὶ τοῦ σωστοῦ πού τὸν ἔρριξε στὰ ὀρμύτερα βασανιστήρια πού θὰ μποροῦσε νὰρῆ ἢ ἀσπλαχνικὰ τοῦ μπόγια, τοῦ ἄρωστου ἀπ' τὴν ἀναδουλειὰ πού τοῖς στέρεψε καὶ τοῖς ξέρανε κραιπῶντας του ἀναμμένη ἀδίσκαπα στίς φλέβες μιὰ θέμη διαστρεμμένη πού τοῦ κατάντησε ἀνυπόρρητὴ τὴ ζωὴ, πού τοῦ ἀμαρῶσπε τὸ χέρι, πού τὸν ἔσπρωξε νὰ σκοτωθῆ πού ἐπιτέλους τὸν ἔξερε ἐνομιμοθνατο, μέρες καὶ μέρες, σ' ἓνα ἀλαργινὸ κρ-βῆμα. ὅπου ὀλογορῆ γινῶταν πόλεμος ἀμάλαγος μὲ τὸ γχο, —καὶ δὲν εἶχε μετάνοια, ὅτε ἔλεος, ὅτε ντροπῆ, πρᾶ ἀναμπῆκε στίς σφορᾶς τὸν τόπο, πρῖν κλυθῆ τὸ αἶμα, μελετώντας νὰ ξαναρπαξῆ τὴν ἔγχο τῆς, καρτερῶ τὰς τῆ πάλε στὸ πέρασμα. ἀναμετρώντας ἓνα ἓνα τὰποτελέσματ'α τῆς τόλμης καὶ τῆς ἐπιμονῆς τῆς, ἀπαντέγοντας τὴν ἔδον ἓνος νέου χαλκισοῦ. Εἶναι μιὰ γυναῖκα πού τὸ ἔλαμε αὐτὸ πού εἶπε : —Μιὰ ἄννητὴ καὶ εὐγενικὰ ζωὴ ἀνθῆξε ἐλευτέρα στὸν κόσμο : ἐγὼ τῆνε σκλάβωσα, τὴ γονάτωσα, τὴν ταπεινώσα, καὶ ὄστερα τὴν ἐκοψα μ' ἓνα χτύπημα. Εἶχα πιστέψει πῶς τὴν εἶχα ἀρνησμένη γιὰ πάντα. Καὶ νᾶ, ξανά βλαστοβολᾶ, ξαναγεώσεται, ξαναφουτώνει, μπορεῖ

ΤΟ ΛΥΤΑΡΩΜΑ

του Ντολμά μπαξέ· τὸ Βοσποριανὸν τὰ γέρι γλυκο-
χαδέθει τὴν ψυχὴν μας· τὰ πουλιὰ ἀπὸ τοὺς παρα-
δεισίους κήπους τοῦ Γιλντιζ ἀποχαιρετοῦνε μὲ τὸ
ὕστερνὸ τους κελάδημα τὸν ἥλιο καὶ ὁ Δ. ἀπαγγέ-
νει στίχους. Κι ὅτα φτάσαμε στὸ Ἀρναούτκιο καὶ
καθήσαμε στ' ἀρογαλί, βουδαθήκαμε καὶ οἱ τρεῖς κι
ἀφίσαμε τὸ μεγάλο ζουγράφου καὶ τὸ μεγάλο ποιητή,
τὸ Βόσπορο, νὰ μᾶς ξεδιπλώνει ζουγραφίαι ζωτικῆς
καὶ νὰ μᾶς τραγουδεῖ νεραϊδιὰ τραγουδιὰ.

ΙΑ'.

ΠΟΛΗ, τὴν ἴδια μέρα.

Πηγαίνοντας στὸ Ἀρναούτκιο, ἡ ἀμαξία μᾶς
περνοῦσε ἀνάμεσ' ἀπὸ παλάτια καὶ ἀπὸ χαρέμια μὲ
τοὺς ἀψηλοὺς τοίχους—ἀληθινὰ τεχνιὰ κάστρου.
Πίσω ἀπ' αὐτοὺς τοὺς τοίχους στενάζει σκληρωμένη
ἡ Ὁμορφιά καὶ ἡ Λευτεριά. Οἱ χανούμισες δὲν εἶναι
γυναῖκες, δὲν εἶναι ἀθρώποι· εἶναι ἀπλὰ ὄργανα τῆς
ἀντρίκειας χτηνωδίας. Κ' εἶναι τόσο ὀμορφες!

Ὅπως τὰ πρόβατα, τίς ἀφίνουν καὶ αὐτῆς ποῦ
καὶ ποῦ νὰ βγαίνουν κοπάδια κοπάδια, δέκα δέκα
γιὰ εἶκος· εἶκοσι μαζὶ καὶ νὰ πηγαίνουν σὲ ἔρημα
ἀρογαλιὰ καὶ σὲ παράμερες πρασιναδες ν' ἀνα-
σαίνουν λίγο τὸ λεύτερο ἀγέρα. Πηγαίνοντας ἀπὸ
τὸ Χαϊντάρ πασσαῖ στὸ Μαλτεπέ μὲ τὸ σιδερόδρομο
καὶ περνώντας τουρκοχώρια, τίς ἐβλεπα ἔτσι στὰ
χωράφια, τὸ δειλὶ, νὰ βόσκουνε τὴν λευτεριά. Κι ὁ
Κισλάρ-αγας, ἕνας ἀσημομοῦρης ἀράπαρης, μὲ τὸ
βούρδουλα στὰ χέρια, γιὰ νὰ χαϊδεύει τὰ τρυφερά
τους τὰ κορμιά, ὅταν οἱ ματιῆς τους παραστρατί-
σουνε.

Τίς βουρδουλιῆς αὐτῆς τίς ἄκουσε μιὰ μέρα ὁ
Θανάσης. Πήγαινε στὸ Γιλντιζ μαζὶ μὲ τὸ γιατρό
ποῦ εἶτανε νὰ κάμει ἐγχείρησι σὲ κάπια κόρη τοῦ
ἀδερφοῦ τοῦ Σουλτάνου. Μόλις μπήκανε στὴν πε-
ριοχὴ τοῦ Γιλντιζ, τοὺς ζυγώνει ἕνας Τούρκος ἀξιο-
ματικὸς καὶ λέει στὸν γιατρό, ποῦχει τὰ μουστάκια
του σηκωμένα τὸν ἀνήφορα, ἀλλὰ Κάξερ:

—Ἐφέντη, νὰ κατεβάστε τὰ μουστάκια σας
γιατὶ δῶ μέσα δὲν ἐπιτρέπεται σὲ κανένα νὰ μπαί-
νει μ' ἀνεδρασμένα τὰ μουστάκια.

Κι ὁ γιατρός:

— Τί φταίω γὼ σὰν ἐ' Ἄλλὰχ μοῦ τάφτιαζε
ἔτσι τὰ μουστάκια μου;

Καὶ προχώρησε. Ὁ Θανάσης κρατώντας τὴ
θήκη μὲ τὰ ἐργαλεῖα ἀκλουθοῦσε κουνώντας τὰ
χέρια του:

—Ἐ, τσελεπή! τοῦ λέει ἄλλος ἀξιοματικὸς.
Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ κουνᾶς τὰ χέρια σου δῶ μέσα!
Σταύρωσ' τα γλήγορα!

— Δὲν μπορῶ νὰν τὰ σταυρώσω, γιατί! Ἢ μοῦ
πέσουν τὰ ἐργαλεῖα!

Ὁ ἀξιοματικὸς βρῆκε, φαίνεται, λογικὰ τὰ λό-
για τοῦ Θανάση καὶ ἔτσι τὸν ἀφίσε νὰ βαδίζει λε-
βέντικα στοὺς Σουλτανικοὺς κήπους, ὅπου ἔλα τὰ
χέρια εἶναι σταυρωμένα καὶ ἔλα τὰ μουστάκια καὶ οἱ
ψυχῆς γυρμένα τὸν κατήφορα.

Ἄς εἶναι. Παραστράτησα καὶ ξαναγυρίζω σὲ
κεῖνο ποῦθελα νὰ σοῦ πῶ. Ὅταν μπήκε ὁ γιατρός
μὲ τὸ Θανάση στὸ Παλάτι γιὰ τὴν ἐγχείρησι, οἱ
χανούμισες στριμωμένες πίσω ἀπὸ τὰ καφάσια φώ-
ναζαν Τούρκικα:

— Τί ὀμορφος ἀντρας! Τί λεβέντης!...

Κι ὁ Θανάσης, πόνωναι ἀληθινὰ ὀμορφάθρωπος,
τᾶκουγε αὐτὰ καὶ καμάρωνε, ὅταν ξάφνου ἀκούει
καὶ κάτι ἄλλο ποῦ τὸν ἔκαμε νάνατριχιάσει. Ἄ-
κουσε ἄγριες βουρδουλιῆς καὶ ἄκουσε τίς χανούμισες
νὰ ξεφωνίζον καὶ νὰ λαχταροῦν ἀπὸ τὸν πόνο. Τὰ
πρόβατα εἶχανε λοξοδρομήσει καὶ ὁ Κισλάρ-αγας τὰ
γύριζε μὲ τίς βουρδουλιῆς στὸν ἴσιον δρόμο—στὸ
δρόμο τῆς χτηνωδικῆς σκληδιάς.

Ὅτα μᾶς τὸ δηγότανε αὐτὰ ὁ Θανάσης, δὲν
μπορῶ νὰ πάρω ὅσο πῶς δὲν καμάρωνε λίγο ποῦ
δαρθῆκανε τόσο ὀμορφα κορμιά γιὰ χάρι του.

ΙΕΙΟΝΑΣ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ

ΟΙ ΛΟΞΟΙ ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΙ

Βγῆκε τελευταῖα καὶ πουλιέται 2 δρα. στὰ
γραφεῖα τοῦ «Νουμά».

Ἡ ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τὴν Υ. προ-
στασίαν τῆς Α Μ τοῦ Βασιλέως,
Βιομηχανικῆ καὶ Ἐμπορικῆ Ἀκα-
δημία δηλοῖ, ὅτι τὰ μαθητὰ τῶν
σχιολῶν αὐτῆς (Γεωργικῆς, Βιομη-
χανικῆς, Ἐμπορικῆς, Μηχανουργι-
κῆς, Ἀρχιτεκτονικῆς), ἀρχονται τῇ
15ῃ Σεπτεμβρίου, αἱ δὲ ἐγγραφὰι
ἀπὸ τῆς 20ῆς Αὐγούστου. Πρὸ
γρομμικ ἀποστέλλεται δωρεὰν εἰς
τοὺς αἰτούντας.

νὰ ξαναθίση! Νά, γύρω τῆς κλειοῦν οἱ πληγῆς,
πραίνεται ὁ πόνος, ἡ ἐλπίδα ξαναγεννιέται, μπο-
ρεῖ νὰ χαμογελάση ἡ χαρὰ. Ὅα βαστάζω ἐγὼ μιὰ
τέτοια προσβολή; Θιφῆσω νὰ μὲ περιγελάσουν
ἔτσι; Ὁχι. Ὅα ξαναρχίσω, θὰ ξαναδοκιμάσω, θὰ
βάλω κάτω κάθε ἀντίστασι, θὰ εἶμαι δίχως ἔλεος.
—Εἶναι μιὰ γυναῖκα ποῦ τὸ ἔταξε αὐτὸ στὴν ἴδιον
τὸν ἑαυτοῦ τῆς, ποῦ φούχτωσε τὴν θέλησὴ τῆς σὰν
τὸ τσεκούρι, ποῦ εἶναι ἑτοιμὴ νὰ κατεβάσῃ τοὺς
νέους χτύπους χαμογελῶντας. Τὴ γνωρίζετε ἔσπερ;
Μπήκε δῶ μέσα μὲ τὸ πρόσωπο σκεπασμένο, ἔχει
μιλήσει μὲ μιὰ φωνὴν ὑπόκωψον, ἔχει προφέρει πρῶ-
τῆτερα μιὰ λέξη παγερὴ, ἀκουμπώντας ἐννοεῖται
πάντα στὸ δικὸ τῆς τὸ θάσος καὶ στῶν ἄλλωνῶν
τὴν ὑποχώρησι. Τὴ γνωρίζετε;

ΤΖΟΚΟΝΤΑ (χωρὶς ἀλλάξῃ τρόπο.) Αὐτὴ ποῦ
γνωρίζω ἐγὼ εἶναι διαφορετικὴ. Μονάχα γιὰτ' εἶναι
λυπημένη ἐμπρὸς σας, μιλάει μὲ χαμηλὴ φωνή.
Σέβεται τὸ μεγάλο καὶ πολυπόθητον ἔρωτα ποῦ σᾶς
κάνει καὶ ζῆτε· θαυμαζεῖ τὴν ἀρετὴν ποῦ σᾶς ὑπε-
ρυψώνει. Ὅσο μιλοῦσατε, καταλαβῆνε καλὰ πῶς
μόνο γιὰ νὰ πασηγορήσουν μιὰν ἀπερίγραπτη ἀπελ-
πισία τὰ λόγια σας παρᾶσταιναν τὴν εἰκόνα τόσο
διαφορετικὴ ἀπ' τὸ ἀληθινὸ τὸ πρόσωπο. Δὲν εἶναι

τίποτα τὸ ἀνήλο σὲ κείνη τὴν γυναῖκα· μὰ αὐτὴ ἡ
ἴδια ὑπακούει σὲ μιὰν ἐξουσία ποῦ μπορεῖ νὰ εἶναι
δίχως ἔλεος.

ΣΥΛΑΒΙΑ (πικρὰ καὶ περήφανη.) Ἐρῶ πῶς εἶστε
τεχνίτες σ' ἔλες τίς γλώσσας.

ΤΖΟΚΟΝΤΑ. Τί ὀφείλει αὐτὴ ἡ σκληρότης; Τὰ
πρῶτὰ σας τὰ λόγια εἶχανε ἄλλον ἦχο καὶ φαινό-
ταν, ἔμα μοῦ κάνατε μιὰν ἐρωτησὴ, πῶς ἠθέλατε
νὰ μάθετε ἀπλοῦστατα τὴν ἀλήθεια.

ΣΥΛΑΒΙΑ. Καὶ ποιά εἶναι λοιπὸν ἡ δικὴ σας ἡ
ἀλήθεια;

ΤΖΟΚΟΝΤΑ. Ἡ ἀλήθεια ποῦ ἔχει ἀξία, στὰ
μάτια τὰ δικὰ μας, εἶναι μιὰ καὶ μόνη: τοῦ Ἐ-
ρωτος ἡ ἀλήθεια. Τὸ ξέρετε. Μὰ φοβοῦμαι μὴν
πληγῶσω.

ΣΥΛΑΒΙΑ. Μὴ φοβάστε μὴν πληγῶστε.

ΤΖΟΚΟΝΤΑ. Ἡ γυναῖκα, ποῦ τῆς κάματε
τόσες κατηγορίες, ἀγαπήθηκε φλογερὰ καὶ—ὑπο-
μείνατε νὰ τὸ πῶ—μ' ἕναν ἐνδοξον ἔρωτα. Δὲν κα-
τέβασε, παρὰ ἀνέβασε ψηλὰ μιὰ δυνατὴ ζωὴ. Κ'
ἐπειδὴ ἡ τελευταία φωνὴ ποῦ ἄκουσε, λίγες ὥρες
πρὶν νὰ γείνη ἡ πράξι ἡ τρομερὴ, φωνὴ ἔρωτος εἶ-
ταν ἡ τελευταία, πιστεύει πῶς τὴν ἀγαποῦν ἀκόμα.
Καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια ποῦ ἔχει ἀξία.

Ὅα σᾶς δηγηθῶ κάτι, ποῦ βλέπω τώρα κάμ-
ποσες μέρες, ἐδῶ στὸ ἐξοχικὸ σπίτι ποῦ κάθουμαι,
κοντὰ στὸ δρόμο ποῦ ἐνώνει τὰ δυὸ χωριά, ἕνα
δρόμο ἐλθῶς στριμωμένον μὲ κοκκινόχωμα, ποῦ σκίζει
τὸν ἀπέραντον καταπράσινον κάμπος, τὸ σκεπασμένον
ἀπὸ σταφίδες καὶ ἀμπέλικα. Κάθε μέρα βλέπω νὰ ξε-
τυλιγεται μπροστὰ μου τὸ ἴδιον θέαμα, ἔτσι ταχτικά.
ἔτσι ἡσυχα, σὰ νὰ εἶναι ἕνα κομμάτι ζωῆς σὲ τοῦ-
τον τόπο.

Κάθε πρωὶ πρὶ βγῆ ὁ ἥλιος, περνᾶνε τρεῖς χω-
ροφυλάκιοι. Ὁ ἕνας εἶναι μισόκοπος νοματάρχης μὲ
ἄγρια φαρὰ μουστάκια, ποῦ πέφτοντας σκεπάζουν
τὰ χεῖλα του, καθάλλα σ' ἕνα ἄσπρο ἄλογο μὲ μα-
κρὰ νουρά. Οἱ ἄλλοι δυὸ, νέοι, ὁ ἕνας μαυροειδερὸς
καὶ ἀμούστακος, ὁ ἄλλος ξανθὸς λιοκαμένος μὲ μι-
κρὸ μουστάκι, καὶ οἱ δυὸ καθάλλα σὲ κόκκινα ἄ-
λογα. Κάθε βράδι γυρίζουν πάλι ἀπὸ τὸν ἴδιον
δρόμον μὲ μιὰ συνοδείαν ἀπὸ πέντ'—ἔξῃ χωριάτες.
Εἶναι ὅλοι δεμένοι σ' ἕνα σκοινί μὲ τὰ χέρια πίσω
καὶ προχωρᾶνε μπροστὰ ἀμύλητοι, μὲ σκυμμένα κε-
φάλια, ἐνῶ ἀκλουθοῦν οἱ χωροφυλάκιοι. Ὁ νοματάρ-
χης κρατᾶει τὴν ἄκρη τοῦ σκοινιοῦ, ἀπὸ φόβον μὴν
τοῦ φύγουν. Καὶ αὐτὸ γίνεται καθεμέραν. Ὅφειλέτες
τοῦ δημοσίου ποῦ τοὺς πιάνουν στὰ χωριά καὶ τοὺς
πηγαίνουν στὴν ἔδραν τοῦ δήμου, στὴν ἀστυνομία.

Σήμερα φαίνεται δὲν πήγε καλὰ ἡ δουλειὰ τοῦ
νοματάρχου. Ἐπιάσε ἕνα μονάχα καὶ τὸν ἔστειλε
μὲ τὸν ἕνα χωροφύλακα, τὸν ξανθὸ. Εἶναι βράδι-
βράδι ποῦ περνᾶνε μπροστὰ ἀπὸ τὸ σπίτι. Ὁ ἥλιος
βασιλεύει κόκκινος κόκκινος στὸ βουνὸ τ' ἀντικρυ-
νοῦ νησιοῦ, χρυσαίζοντας κατὰ συγγενάκια στὴ δύση
καὶ ροδιίζοντας τὰ βουνὰ τῆς ἀνατολῆς. Οἱ στερνῆς
ἀχτιδες τοῦ πέφτουν καὶ φωτίζουν τὰ πρόσωπά τους.
Ὁ δεμένος εἶναι ἕνας νέος μὲ μεγάλη μύτη καὶ
σοῦβλερὸ πηγῶν σκεπασμένον ἀπὸ ἀραιὸ γέν. Προ-
χωρᾶει σκυμμένος καθὼς τοῦχουν τὰ χέρια δεμένα
πίσω, καὶ ἡ ἔψη του δείχνει ἕναν ἀνθρώπον ποῦ εἶναι
ὑποταγμένος στὴ μοῖρα του καὶ ποῦ τὸ μυαλὸ του
μὴ νομιθώντας δύναμη νάντισταθῇ στὰ χτυπήματά
τῆς, ἔχει πάψει νὰ συλλογίζεται τὸ παραμικρὸ. Ὁ
χωροφύλακας ἔχει περάσει τὴν ἄκρη τοῦ σκοινιοῦ
στὴ σέλα καὶ εἶναι ἀφισμένος τεμπέλικα ἀπάνου στὰ-
λογο, ποῦ παγαίνει σιγά-σιγά ἀνεδοκατετάζοντας ρυθι-
μικὰ σὲ κάθε βῆμα τὸ κεφάλι του. Λίγα βῆματα πῶ
πίσω ἔρχεται μιὰ γριά. Φαίνεται νὰ εἶναι ἡ μάνα

ΣΥΛΑΒΙΑ (ἀκρότητη) Κάνει λάθος, κάνει λά-
θος... Κάνετε λάθος! Ἐσείνος δὲ σᾶς ἀγαπᾶ πιά,
δὲ σᾶς ἀγαπᾶ πιά· ἴσως δὲ σᾶς ἔχει ποτὲ ἀγαπή-
σει. Δὲν εἶταν ἔρωτας ὁ δικὸς του, παρὰ φαρμά-
κωμα, παρὰ πικρὴ σκληδιά, τρέλλα καὶ λάβρα.
Ὅταν ὑπόφερε στὶ προσκέφαλό του, ἡ ἐπιθυμία τοῦ
περνοῦσε κάπου κάπου στὰ μάτια σὰν ἀστραπὴ
τρομάρας. Κλαίγοντας στὰ πόδια μου, εὐλόγησε τὸ
αἶμα ποῦ ἔσωσε νὰ τὸν ἀπολυτρώσῃ... Δὲ σᾶς ἀ-
γαπᾶ, δὲ σᾶς ἀγαπᾶ!

ΤΖΟΚΟΝΤΑ Φωνάζει ὁ ἔρωτάς σας σὰ ναυα-
γισμένος.

ΣΥΛΑΒΙΑ. Δὲ σᾶς ἀγαπᾶ! Εἴσαστε γι' αὐτόνε
σὰν τὴν βροχόμυγα, τὸν κάνετε μανικὰ, τὸν σπρώ-
ξατε στὸ θάνατο.

(Ἀκολουθεῖ)